

B 134
N. 1

१ वाग्दानपद्धतिः
Vagdarn Padda the

134/1

134

1

+

य० ६०

९

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ वाग्दानपद्धतिलिख्यते ॥ अंजलिं गृहीत्वा वरः चतुष्कोपरि आगच्छेत् ॥ स्वस्ति नमः ।
द्रोण इत्यादिः स्वस्ति नः पुंषा विश्वे देवाः स्वस्ति नः सार्वभौमः ॥ रिष्टे नमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ १ ॥ पृषदस्वामस्तः य
स्मिमातरः शुभं यामा नो विदधे युयुज्यः अग्निजिह्वा मन्त्रवः सूरवत् सो विश्वे नो देवा अवसागमन्विह ॥ २ ॥ भद्रं ब्रूरोमिः मृगयाम
देवा भद्रं पश्येमा चक्षिर्मयत्रा स्थिरै रंजैस्तुष्टु वाथं सस्तु मिर्वसे माहि देवहितं यदायुः ॥ ३ ॥ शतमनु शरदो ययं हि देवा य
जानश्चक्राजरसंतनूनां पुत्रा सो यत्र पितरो भवंति मा नो मध्यारी रिषत युर्मतो ॥ ४ ॥ अदिति द्यौरदितिरंतरिक्षमदितिर्माता सपिता
सपुत्र विश्वे देवा अदिति पंचजना अदिति जतिमदितिर्जनित्वम् ॥ ५ ॥ दीर्घायुत्वाय वलाय वचसे सुपजा स्वाय सुवीर्याय सह
सा अद्यो जीव शरदः शतं ॥ ६ ॥ द्यौः शान्तिरंतरिक्षं शान्तिं पृथिवी शान्तिरापः शान्तिरोषधयः शान्तिर्वनस्पतयः शान्तिर्व

श्रीराम

१

स्म शान्तिर्विश्वे देवाः शान्तिः सर्वं शान्तिः शान्तिर्देव शान्तिः सामा शान्तिरेधिः शान्तिसु शान्तिर्भवतु ॥ ७ ॥ इति स्वस्त्य
यनमः ॥ अथ भूमिपूजारेचनाक्षतपुंगीमूलद्रव्यैः ॥ भूरभूमिभिरसिदितिरसि विश्वधया विश्वस्य धात्री पृथिवीं य
त्पृथिवीन्द्रं पृथिवीं माहि चं क्षीः १ मानसो केतनये मान आयुषमानो गोषु मानो विश्वेषु शरिषः मानो वी
रानरुद्रभूमिनो वधी हविर्धनः सदमित्वाहवामहे ॥ २ ॥ अथात्मनं कुशोदयग्रहणमृततः कलशप्रतिष्ठापूजा ॥
आजिघ्रकलशं महात्वा विशालिंदवः पुनर्नृजनिवर्तस्वसानः सहस्रं धुक्तो रूपाप्यः स्वतीः पुनर्माविशता
दधीः ॥ १ ॥ वरुणस्योतं भनमः सिवरुणस्य संभ सजनी स्थो वरुणस्य मृत सदस्य वरुणस्य मृत सद
न्मसिवरुणस्य मृत सद नमासीद ॥ २ ॥ आभूतानीर्या अमृता पुष्पा या अघ्निनी वृहस्पती प्रसूता स्नानो मुं

प० ६०

२

वत्स्यं हसः ॥ अहिरापगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् सदाधार पृथिवी धामुते मां क
स्मै देवा हविषा विधेमः ॥ ४ ॥ कां डात्कां डात्परो हंति पुरुषः पुरुषस्य रीयेवानो हर्वे प्रतनु सह सेशा शतेन च ॥ ५ ॥
धान्यमसिधिनृदि देवान्प्राणा यत्सो दानाय त्वा व्या नाय त्वा दीर्घायु मनु प्रतिमायुषे धान्देवो वः सविता हिराप
पातिः प्रतिगृह्णत्वधि देवा पाणिना चक्षुषे त्वामदीनां पयो सि ॥ ६ ॥ पूर्णा दर्वि परायत सुपुर्णा पुनरापता विष्णव
विक्ती राणां वदश्य मो परा शत क्रतो ॥ ७ ॥ मनोयूतिर्जुषता मा ज्यस्येति मनसा वा इदं सर्वमाप्नोत नमनसैवेता
त्सर्वमाप्नोति वृहस्पतिर्यजमिमंतन्नो त्वरिष्टं यजं स मिमंदधात्विति यदृढं तत्संदधाति विश्वे देवा सदृह
मादयंता मिति सर्वं वै विश्वे देवाः सर्वं गैक्त्वं संदधाति स यदि का मयेत ब्रूयात्प्रतिष्ठे त्वेधं वै प्रतिष्ठानामय

रामः

२

ज्ञोपवेतेन यजंते न सर्वमेव प्रतिष्ठितं भवतु ॥ १ ॥ सुप्रतिष्ठावरदा भवतु गरुडगणेशगौरीवरुणइहागच्छइतिष्ट ॥
गरुडगणेशगौरीवरुणइहागच्छइतिष्ट ॥ गरुडगणेशगौरीवरुणइहागच्छइतिष्ट ॥
मन्त्राहमजानिगर्भदमात्ममजासिगर्भदम् ॥ इति गरुडगणेशस्थापनम् ॥ श्रीश्वेतलक्ष्मीश्वरपत्न्याऽहोरात्रेण ।
श्वेतलक्ष्मीश्वरपत्न्याऽहोरात्रेण । श्वेतलक्ष्मीश्वरपत्न्याऽहोरात्रेण ।
मेवरुणस्वधीहवमघात्वमृडयत्वामवसुराचके इतिवरुणस्थापनम् ॥ आहूतेतिमंत्रेणानवग्रहस्थापनम्
गौरीपद्मशचीमेधासावित्रीविजयाजयादेवसेनास्वधास्वाहामातरोलोकमातरः धृतिपुष्टिस्तथातुष्टिरा
त्मदेवित्वयासह ॥ इतिषोडशमातृस्थापनम् ॥ अथअद्यैहेत्यादिदेशकालौस्मृत्वाअमुकगोत्रस्यामु

ज्ञोपवेतेन यजंते न सर्वमेव प्रतिष्ठितं भवतु ॥१॥ सुप्रतिष्ठावरदा भवतु गरुडशोरी वरुणा इहागच्छ इतिष्ट ॥
गरुडानां त्वागरुडपतिथं हवामहे प्रियाणां त्वाप्रियपतिथं हवामहे निधीनां त्वानिधिपतिथं हवामहे वसोम
म आहमजानि गर्भदमा त्वमजासि गर्भदम् ॥ इति गरुडश स्थापनम् ॥ श्री अतेलदमी अयत्न्या इहोरात्रेण ।
स्वर्त्तराशि रूपमश्विनौ व्याप्तं इक्षन्तिषा सममऽद्वारा सर्वलोकं ममऽद्वारा ॥ इति गौरी स्थापनम् ॥ इम
मेवरुणस्वधी हवामघातमृडयत्वामवसुरावके इति वरुण स्थापनम् ॥ आह्वयेति मंत्रेणानवग्रह स्थापनम्
गौरीपद्मशचीमेधासावित्रीविजयाजया देवसेना स्वधा स्वाहा मातरो लोकमातरः धृतिपृष्टिस्तथा तुष्टिरा
त्मदेवित्वया सह ॥ इति षोडशमातृ स्थापनम् ॥ अथ अद्योहेत्यादिदेशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रस्यामु

कृतमशर्मणः अमुकवेदेकशखाध्यायिने अस्य वाग्दानकर्मणः निर्विघ्नं परिसमाप्त्यर्थं गणेशगौरीवरणा
 नवग्रहषोडशमातृतां पूजनमहं करिष्ये ॥ एषोऽर्घ्यः ३ दंष्ट्राद्यं ३ दमाचमनीयमद्दं स्नानीयमपूजनं च धूप ॥ इति
 मंत्रेण ॥ वसवस्त्वाधूपयंतु गायत्रे राधं षष्ठागिरस्वरदा स्त्वाधूपयंतु वैष्णवे नंदं दसांगिरस्त्वादित्याधूपय
 न्तु जगते नद्यं दसांगिरस्त्वादिस्वेता देवा वैश्वानरा धूपयन्तु भुभुनद्यं दसांतिरस्व दिं दस्त्वाधूपयंतु वरणा स्त्वाधू
 पयंतु विष्णुस्त्वाधूपयंतु ॥ ततो दीपम् ॥ अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वादा सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिस्सूर्यः स्वाहा ॥ ततो नैवेद्यं ॥
 नाभ्या आसीदंतरिक्षं श्रीर्लोकैः समवर्तत यद्भ्यां भूमिर्दिशा ओ ॥ वातथा लोकां अकल्पयत ॥ एनराऽचमनं तं वृलं स
 मर्षयामि ॥ ततः अनया यथा संपादित सामग्राह्येनानेन पूजनेन गणेशगौरीवरणनवग्रहमातृतां सुप्रीताः वरदाः

संतु उत्तरे कर्मणि विधुमस्तु ॥ ततः वाग्दानता ॥ उल्लिखंशिरसो निसार्य आचमनं कुशोपग्रहं कृत्वा आचर्य
वरणपूर्वकपादप्रक्षालनं तिलकं कृत्वा वररघो कृत्वा देवरादेशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रो हं अमुकशर्मा अमुकशा
य स्वाध्यायी अमुकगोत्राय अमुकशर्मणो ब्राह्मणाय अमुकवेदैकशाखाध्यायिने वाग्दाननिमित्तार्थे इमां कांशपा
त्रं वररादेवतां स्तुतं चंद्रदेवतां वस्त्रं दृढं सति देवतां अन्नं प्रजापतिदेवतां द्रव्यं यथातिपरिमितिं वराय तुभ्यमहं संप्रददे
॥ तत्रायं यजमानमंत्रः ॥ यदित्थं पतितो न स्यात्तदश दोषविवर्जितः तुभ्यं कन्यां प्रदाम्यमिदेवाग्निगुरुसन्निधौ ॥ वरमं
त्रः ॥ यदिकं न्यागुरोपेता सर्वलक्षणा संयुता तदहंप्रतिगृहीष्यामि देवाग्निगुरुसन्निधौ ॥ राधजमानः वरस्यो
परितीरांजनं कुर्यात् ॥ अग्निर्ज्योतिरिति मंत्रेण ॥ रोचना क्षतैर्यजमानं पूजयेत् ॥ गुंजंति व दधुमरुषं चरंतं

प० ६०

४

परितस्थुषारोचंते रोचनादिवितरणिर्विश्वदर्शितोज्योतिष्कदसिसूर्यविश्वमामासिरोचनम् ॥ ३ ॥ मयोर्मेलनं कृ-
त्वा तां वृलदानं प्रतिदानं च ॥ वाग्दानकर्मणः सांगता सिध्यर्थ इदं द्रव्यं यथा परिमितं यथानामगोत्रेभ्यो ब्राह्मणे-
भ्यो दातुमहत्सृजे ॥ ॐ हरिः श्रीतिमंत्रपाठः ॥ सेवकानां यथायोग्यं देयं ॥ इति वाग्दानविधिः ॥ अथ जूपस्थापनविधिः
॥ अथौगतायतिगौरीवस्त्रा पूजनपुराणाहवाचनं च कृत्वा ॥ कुर्मो नंत देवता खनित देवता पूजनं कारयेत् ॥ गर्तं कृ-
त्वा पूजयेत् ॥ भूरसीतिमंत्रेण ॥ भूरसिभूमिरसिदितिरसि विश्वस्पधाया विश्वस्पभुवनस्पधायां पृथिवीं यक्षपृथिवीं
इत्यं पृथिवीं माहिं सीः ॥ सद्रव्यपूंगीपलं दूर्वाक्षतं गर्तं क्षिप्वा तदुपरि संभस्थापनम् ॥ तदग्रे कलशं स्थापयेत्
॥ अजिघ्रकलशमितिमंत्रेण कलशप्रतिष्ठां कृत्वा ॥ गणेशगौरीवस्त्रा पूर्वोक्तमंत्रे पूजयेत् ॥ अनया यथा संपादि-

श्रीरामः
४

तसामग्रावृते नानेन विवाहो गम्यत यं मस्थापनं कमराः गरोशगौरीवरराः सुप्रीताः वरदाः संतु ॥ जूपस्थाप
नेनादिश्राद्धं कारयेत् सांगतासंकल्पयेत् ॥ इति जूपस्थापनविधिः ॥ अथ तैलविधिः ॥ इष्टदेवनमस्कारं कारयित्वा
॥ अग्रमनसमये द्यौःशान्तिरित्येतेषां आचमनं मुकुशोपयत्नं ॥ अजिघ्रकलशमिति मंत्रेण कलशपतिष्ठां कृत्वा गरोश
गौरीवररादहागच्छं तु इहातिष्ठ ॥ ततः आचार्यस्वररां पादप्रक्षालनं तिलकं च संकल्पपूर्वकं कृत्वा ततो न्यसंकल्पं कुर्यात्
अमुकगोत्रोऽमुकशर्मा अमुकवेदैकशारवाध्यायी अमुककर्मो गत्वेन तैलाभ्यंगकर्मराः निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं गरोशगौ
रीवरराणां पूजनमहं करिष्ये ॥ एषोऽर्थः इदं वः पाद्यं इदमाचमनीयं इदं स्नानीयमृदं पूजनमरोचनादत्तैः गरानां त्वार्थी
अतोऽममेति मंत्रैः पूजनंधूपदीपनैवेद्यं पुनराचमनं तांबूलं समर्पयामि वृतेनानेन पूजनेन गरोशगौरीवरराः सुप्रीताः

प० ६०
५

सुवर्दाभवंतु ॥ उत्तरेर्मणिनिर्विघ्नमसु आपुवृत्तारिः दोमवृत्तारिः सुभवृत्तारिः कल्याणवृत्तारिः भवंतु ॥ तैलमानीय सर्वे
षां स्पर्शनं करयित्वा हृत्वाभिः शिरसिः पादपर्यंतं सप्तवारं लापयित्वा ॥ कांडाकांडात्सरोहंति पुरुषः पुरुषस्पर्शोपेव
नो हृत्वा प्रतनुसहस्रेण शतेन च इति मंत्रेण ॥ ततः कुमारिकां पूजयित्वा तया पादतः शिरपर्यंतं स्पर्शनं विधेयं तस्यै
दक्षिणां दत्त्वा तैलाभ्यंगो विधेयः ॥ ततो रक्षाबंधनम् ॥ त्वं पविष्टा सुषो नृथं पाहि मृगु ही गिरः रक्षा तो कमुत
त्मना यदा वध्रं दादाय राय शतेन धं शतानी काय सुमनस्य मानाः तन्म आवध्ना मिशत शरदा आयुष्मन् ज
रदष्टिर्यथा सं ॥ दक्षिणा संकल्पः ॥ अस्पृते लाभ्यंगकर्मणः सांगता सिध्यर्थं यथापरिमितं द्रव्यं यथानाम गोत्रे
भ्यो ब्रह्मणेभ्यो दातुमहमुत्सृजे ॥ सेवका नां च दद्यात् ॥ इति तैलाभ्यंगविधिः ॥ अथ मातृपूजाविधिः ॥ विवाहादिपू

सी० राम
५

वं गेधूलिका समये प्रथमकर्तारानां कृत्वा मंडलमध्ये गेधमयेनोपलेपनं। अथासादनिका अप्रसूताया गेधमयं
स्यात्तूरवलमुशलं बुल्लिका इदं वस्तु निनिधाय॥ धौः शान्तिरिति मंत्रं पठेत्॥ सप्तवर्णांगि फलतंडुलानि अंचले गृहीत्वा यज
मानपत्नी पीठोपरिस्थापयित्वा आजिघ्रेत्पादि मंत्रैः कलशप्रतिष्ठा विधाय॥ अद्यैतेत्यादि अमुकगोत्रस्यामुक्पुत्रस्य वि
वाहादिकर्मनिमित्तं गणेशगौरीवररापूर्वकभावादीनां पूजनमहं करिष्ये॥ गणानां त्वा॥ श्रीश्चते॥ इमस्मे वररा
तिमंत्रैः॥ एषोऽर्घ्यः इदं वः पाद्यं इदमाचमनीयं इदं स्नानीयं पूजनं च धूपदीपनैवेद्यं पूनराचमनं तां वलंदद्यात्॥ कृ
तेनानेन पूजनेन गणेशगौरीवरराः सुप्रीताः वरदाः संतु आयुः कर्तारः क्षेमकर्तारः शुभकर्तारः कल्याण
कर्तारो भवन्तु॥ अथ षोडशगेधमयपिंडिकाः कृत्वा॥ अदितिर्धन्या तथा गौरी युवती रभाचमेनका विश्वतापा

प० ६०
६

परंताच अतंता पृष्टिवर्द्धिनी॥ जीववत्सा तथा दुर्गा कौमारी रेवती तथानंदकी शुभकर्ता चन्द्रगोमयमातरः।
रताः गोमयमातरः पत्रावलोपरिस्थापयित्वा तासां पूजनं कुर्यात्॥ एषोऽर्घ्यः इदं वः पाद्यं इदं स्नानीयं पूजनं च
सिंदूरदत्तानि रोधनादत्तानि दूर्वाभिः॥ जयंती मंगला काली भद्रकाली कपालिनी॥ दुर्गा दम्मा शिवा धात्री स्वाहा स्व
धानमोस्तुते इति मंत्रेण धूपं दीपं नैवेद्यं समर्पयामि पुनराचमनं समर्पयामि ततः क्षमापनं कृते नानेन पूजनेन षो
डश गोमयमातरः सुप्रीताः वरदाः सन्तु॥ आपु कर्चः क्षेम कर्चः कल्याण कर्चः भवन्तु॥ ततः वसोः क्षारा॥ ॐ वसो पवि
त्रमशिशतधारं वसो पवित्रमसि सहस्रधारं देवस्त्वा सविता पुतातु वसोः पवित्रेण शतधारेण शुभवाकाम
धुतः॥ १॥ मातुरागमुपरिभ्रामयत धृतं॥ ततः कलशे कृमेरायापं सं वं सं भं मे हरं चुल्लिवस्त्रं च पूजयेत्॥ मत्स्य कू।

रामः
६

म्रीजलोकीचदुर्गशीगोदकीतथाभाकरीतुंडकीचैव सप्तैता जलमातरः इहागधंतु इहतिष्ठंतु कौमारीधनधान्याचर्म
ला गलाधिगलाजलौपशिनेपतानिनामानि सप्तैते संभमातरः इहागधंतु इहतिष्ठंतु ॥ ततः क्षेत्रीपूजा ॥ कौमारीध
नदानंदानसोदासुभगाभगाजयंती कीरदाताः अष्टौ मंगलमातरः इहागधंतु इहतिष्ठंतु ॥ अमुकगोत्रा अमुक
नामधेया अमुकदर्मा गत्वेन क्षेत्रीपूजनमहं करिष्ये रोचनाक्षतैः पूजनं च ॥ न स्पते वीरुं वगोहिभूयास्मत्सखां प्रतरण सुवीरः
गोभिः सत्रद्धो सि वीर्यव्याताते प्रयंतु जेत्वानि ॥ १ ॥ हस्तेनानेन पूजनेन क्षेत्रीदेवताः सुप्रीताः वरदा भवंतु ॥ अ
थ देवताः ॥ पितृणां निर्मत्रराम ॥ अग्निर्देवता दित्या देवता मरुतो देवता विश्वे देवा देवता बृहस्पतिर्देवतेन्द्रो
देवता वरुणो देवता इहागधंतु इहतिष्ठंतु ॥ अमुकनाम इहागध इहातिष्ठ एवं याथात्यर्थं तं येषां पितृणां

प० ६०

७

स्मराम अथातेषां तेषां निमंत्रणं विधातुं पूजाफलद्रव्यं पत्रावली सहित षोडशगोमयमातरमध्ये स्थापयित्वा ततः ॥
चाकीपूजा ॥ रोचनाक्षौतैः ॥ तत्रायं मंत्रः ॥ तीव्रा राधा धानकुरावते वृषपाणा योस्वरयोभिः सह वाजयंतः ॥ अवका मतः ॥
प्रपदैरमित्रान्क्षिरांतिशत्रून् राव्ययंतः रथवाहनं धं ह वा महे ॥ ततः पाषारापूजा ॥ अहिल्यापार्वती चैव लोपा
मुद्रा सरस्वती ॥ तारामंदोदरी चैव रंभानृत्यगुणान्विता मंगले तु प्रपूज्यते सप्त पाषारा मातरः ॥ तासां मातरां चतु
र्थ्यत स्वनाम्ना रोचनाक्षौतैः प्रपूज्यते तत्रायं मंत्रः ॥ अस्मतीरीपते स धं भवध्वमुनिष्टप्रतरता सरवायः अत्राजहिं
मोशिवाय अशशिराचय मुतेरेमाभिजात्या एषोऽर्घ्यः इदं नः पाद्यं इदं स्नानीयं रोचनाक्षौताभ्यां संपूज्यते वेद्यंदद्या
त् ॥ घृतगुणभ्यां तन्मुखं प्राश्य तदा सर्वाभिः मिलित्वा चीकसकार्यतासां आशिषंदद्यात् तत्रायं मंत्रः ॥ पुत्रवतीर्द

सी० राम
७

क्षिरातद्रंद्रस्याधिपत्ये प्रजामेधा पुत्रवती दक्षिरात इतरोहीति मिवास्ति रंद्रस्याधिपतिं करोति नाष्टानां रक्षसा
 महस्यै प्रजामेधा इति प्रजामेव पश्यन्मंधते तथेह तु श्रीपशुमानववति ॥१॥ सांगता संकल्पः अस्य कर्मणाः सांगता सि
 ध्यर्थं रंद्रं व्ययथा परिमितं तुभ्यमहं संप्रदे ॥ ताः सर्वा स्तानादाय गृहांतर्गच्छेयुः ॥ तत्र गत्वा यदस्वमध्ये पूज
 नं कुर्वेत्तु तद्यथा ॥ कीर्तिलक्ष्मीर्धृति लक्ष्मीर्धृतिर्मेधा बुद्धिः श्रद्धा क्रिया मतिः वृद्धिर्लज्जा वयुः शान्तिस्तुष्टिः कांति
 श्रमातरः ॥ एतावत्स्वमातरः इहा गच्छं तु इह तिष्ठं तु ॥ एषोऽर्घ्यः इदं वः पाद्यं इदं स्नानीयं रौक्षतेः पूजनं अनेन पूजने च ना
 नाभ्यंतरवस्वमातरः सुप्रीताः वरदाः संतु आयुः कर्म्यः शुभकर्म्यः क्षेमकर्म्यः कल्याणकर्म्यः भवंतु ॥ ततः सांगता संकल्प
 येत् ॥ एवं तत्रैव द्वारमातुरां पूजनम् ॥ नंदे नंदिनि वाशिष्ठे वसुदेवे च भार्गवे जये च विजये चैव सप्तैता द्वारमातरः ॥

चना

पुनर्वाग्मभारो द्वारमातरां कामीनी च शिवादेवी तारिणी च तथा शिवा पिंढाला च हरिदा च सप्तैता द्वारमातरः
 ततः संकल्प्य द्वारमातरां पूजनमहं करिष्ये ॥ एषोऽर्थः द्वादशः पाद्यं स्नानीयं पूजनं रोचना क्षताभ्यां तैवेद्यं घृतं गु
 डं ततः वसो धारां वसो पवित्रमसीति अस्मद्वारमातरां पूजनकर्मणः सांगता सिध्यर्थं यद्व्यययापरिमितं तुभ्य
 महंसंप्रदहे ॥ ततः आसिषं दत्वा यथा विहरेत् ॥ इति मातृपूजनविधिः ॥ द्वारदेशे शरो शगौरी वररा पूर्वोक्तमंत्रैः
 पूजयेत्ततः सांगता संकल्पयेत्सेवकानां च दद्यात् ॥ इति द्वाराचारविधिः ॥ अथ दुर्गाय सोपवीतं ॥ स्वस्ति न इति
 स्वस्त्ययनं ततः आजिघ्रेति कलशस्थापनमभिरसीति भूमिपूजनममानस्तोत्रेति ब्राह्मरास्पपादप्रक्षालनमति ल
 कं च अथ हेत्यादि शुभपूराय फलप्राप्तिकामो हं पाशो गृहं गंगभूतेऽस्मिन् यज्ञोपवीतकर्मणि त्वामहं व्रुणो

ब्रह्मस्मीति प्रतिवचनं ॥ ब्रह्मेन दीक्षामाप्नोति दक्षिराणंदक्षिराण्यद्वा माप्नोति अथ वा सत्यमाप्नोति ॥ ततः आचम
नं कुशोदयग्रहरां अथ शुभपुराणफलप्राप्तिकामो हविर्वाहो गृह्यते ॥ स्निग्धयज्ञोपवीतकर्मणि गारोशगौरीवररा
पूजनमहं करिष्ये एषोऽर्घ्यः इदं पादं इदं स्नानीयं पूजनं च रोचनाक्षतैः धूपदीपनैर्वेद्यतां वृत्तं समर्पयामि कृतेनाने
न पूजनेन गारोशगौरीवरराः सुप्रीताः वरदा भवन्तु ॥ ततो यजमानेन आचमनं कुशोदयग्रहरां कारयित्वा वरस्पृ
दप्रणालनं कृत्वा संकल्पं कुर्यात् ॥ अथ हेत्यादि शुभपुराणफलप्राप्तिकामः अमुकगोत्र अमुकनाम शर्मा अमुकश
गोत्रं अमुकशर्माणां वरं एतानि रोचनाक्षतपूगीफलद्रव्यवस्त्रयज्ञोपवीतानि अग्निमिक्षरोक्त्वा दानार्थं वराय तु
भ्यमहं संप्रददे ॥ ततो वरः यज्ञोपवीतं परिदधाति दक्षिरां बाहुमुद्धृत्य वामस्कंधे यज्ञोपवीतं निवेशयति ॥ यज्ञोपवी

री

तमिति परमेष्ठिः ऋषिः लिंगोक्ता देवता त्रिष्टुप्छंदः यज्ञोपवीत परिधाने विनियोगः ॥ यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्व्य
 त्सृजं पुरस्तात् प्रायुष्यमुग्रं प्रतिमुच्युभं यज्ञोपवीतं वलमस्तु तेजः ॥ विराचम्य वरस्योपरि आर्तिकं अग्नियेति रिति मंत्रे
 रा उभयोर्बाहुमेलनं तांबूलदानं प्रतिदानं अस्पर्शमर्माः सांगता सिध्यर्थं द्रव्यं यथापरिमितं ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे आ
 चार्याय दक्षिणां दद्यात् श्रीवर्चस्य रिति मंत्रपाठः ॥ सेवकानां यथायोग्यं देयम् ॥ इति दुर्गायज्ञोपवीतविधिः ॥ अथ भूषणवि
 धिर्लिख्यते ॥ प्रथमतो आभुः शिश्नोततः स्वस्ति न इंदो वृद्ध श्रव इत्यारभ्य द्यौः शान्तिरिति पठनं ॥ ततो आचमनं कृत्वा भूरसी
 ति भूमिपूजनं मानसोक्ते ॥ आजिघ्रेति क्लृप्तं प्रतिष्ठा ॥ आद्ये हेत्यादिकौशवासनिमित्तकं गणेशगौरीवरणानां पूजनं महं करिष्ये
 ॥ एषोऽर्घ्यः इदं वः पाद्यं इदं स्नानीयं पूजनं गणानां त्वेति गणेशं श्रीं च तैत्तिरीयं इमं मेति वरुणं मधुपर्कं दीपं नैवेद्यं पुनराचम

प०६० नंतां वृत्तं समर्पयामि वृत्ते नानेन पूजनेन गरीशमौरी वरुणाः सुभीताः वरदाः संतु ॥ ततो रक्षामंत्रं ॥ त्वं पविष्टा सुषो नृ
 १० ॐ पाहि शृणु ह्री गिरः रक्षा तो कमु तस्मिन् पदा वध्ना दक्षाय राणा हिरण्यं सते नीकाय सुभनस्पमानाः तन्म अ वध्ना मि शत शरदा यु
 श्माय जरदृष्टिर्यथा सम्पदा ॥ द्विभूषण विधिः ॥ रक्षा तो कमु तस्मिन् पदा वध्ना दक्षाय राणा हिरण्यं सते नीकाय सुभनस्पमानाः तन्म अ वध्ना मि शत शरदा यु
 र्जरपंचायनं सिंदूरं सिरसा ददाति शुभगामं वैः परिक्रामति ॥ वाग रथः मिव संयुक्तो इति नेन मंजरेण अंजल्या दानं कार्यं ततः सां ग
 ता संकल्पयेत् ॥ सेवकानां च दद्यात् ॥ इति भूषण विधिः ॥ सीमंते च विवाहे च चतुर्थी सह भोजने ॥ ब्रते दाने मखे प्रादे
 पत्नी तिष्ठति दक्षिणे ॥ द्विरागमे च सिंदूरे शयने चितिरो हरो सर्वत्र दक्षिणे पत्नी चतुर्थे ते सुवामतः ॥ २॥ इति वाग्दानादि
 भूषणपर्यंत विधिसमाप्तः ॥ सं० १६०२ ॥ माघ शुक्ल एकादश्यां ॥ इदं पुस्तकं विद्याधर दीक्षित पठनार्थं ॥ श्रीराम श्रीराम ०

दक्षिणादं प्रत्ययिपरो प्रजमेधापुत्रवती दक्षिणादं प्रत्ययिपरो प्रजमेधापुत्रवती
 दक्षिणादं प्रत्ययिपरो प्रजमेधापुत्रवती दक्षिणादं प्रत्ययिपरो प्रजमेधापुत्रवती

7